

Somlai Tibor: Sauska borászat fogadótere, Villány / Tibor Somlai: Reception space. Sauska Winery, Villány [2009]

Egy üvegfestő belső monológja

Bráda Tibor üvegfestészete

■ Aki valaha megrendülten állt roppant katedrális hatalmas terében, lenyűgözve a szinte égig törő színes üveglablakok látványától, látta valaha a párizsi Sainte-Chapelle-t, vagy hazai templomainknak a historizmus, az eklektika, vagy éppen a szecesszió stílusában alkotott üveglablakait, és megérintette a fények és színek ragyogásának szinte nem e világi élménye, feltétlenül vegye kézbe, nézze meg a képeket, és olvassa el Bráda Tibor könyvét!

A festőművész – táblaképek, pasztellek, tollrajzok és akvarellek mestere –, végre, sokunk örömeire, elérkezettnek látta az időt, hogy „most, a hetedik x-en túl” az üvegfestészettel való kapcsolatáról írjon. A roppant érdekes monológból megtudhatjuk, hogy egy gyermekkori élmény, a Karcag melletti berekfürdői üvegyár hutáinak faláról levert, kitett üvegtömbök ragyogása, majd férfikora delén a chartres-i Notre-Dame-székesegyház látványa határozta meg az utat

tek, elkészítve az első nagysorozatban gyártott funkcionális bútoregyütteseket, bár Király Józsefnek, a korjeles tervezőjének felmondólevele akár a bútortipar kórlapja is lehetne. 1976-ban megalakul az első vegyes profilú, magán tervező-kivitelező designcég, az Opteam. Mind megannyi elhalt, jó kezdeményezés!

Ismert közmondás: historia est magistra vitae, a könyvet elolvasva a mohácsi csata jutott eszembe. A síkon a magyar sereg (a magyar ipar és kereskedelem) vívja harcát a korszerű török sereg ellenében (jó design + korszerű technológia), a dombok között Szapolyai kis serege vár (a designerek segédhada). A könyv elgondolkodtatott, ezt köszönöm. Remélem, a következőre nem kell még száz évet várnunk.

VÁSÁRHELYI JÁNOS
bútortervező

(Corvina Kiadó, Budapest, 2014, 296 p.)

Az illusztrációkat a könyvből válogattuk.

„szerelméhez”, „szenvédélyéhez”, az üvegfestészethez, és még az is, hogy ifjú korának festőpéldaképei – Gruber Béla, Georges Rouault, Rippl-Rónai József, Marc Chagall, Nagy Sándor, Róth Miksa – valamilyen módon kötődtek ehhez a műfajhoz.

Egy másik monológja az anyag, a kézműves üveg iránti elragadtatott vonzalmáról szól: „[...] *ha az antik üveget a fény felé fordítjuk, akkor a felszín alatt apró légbuborékokat fedezünk fel, ami még izgalmasabbá teszi a látványt. Ennek a mágikus színhangnak azonnal szerelmese lesz az ember.*” A színesztézia, „színhang” Brádánál ösztönös, neki, a festőművésznek zeneműként is szól a látvány.

Könyvében a lehető legegyszerűbben, legtisztábban fogalmazza meg a művészi alkotófolyamat valamennyi mozzanatát, az olvasót szinte kézen fogva, vezetve. Mindannyian tanítványai lehetünk, a megbízás, a téma, az épület első bejárása, a stílus, a lépté-

kek, a fényviszonyok, a kezdeti benyomások, a belső ritmusok, a színhang, a tervezés – a mérés, a kutatás, és a költségvetés izgalmas folyamatában.

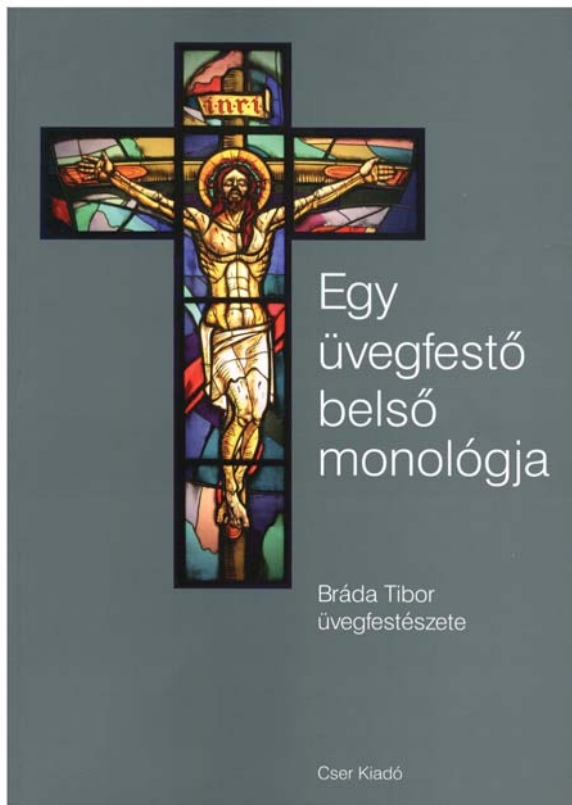
Bráda Tibor tanárként adja át az üveglablak kivitelezésének tudását is, akárcsak Teophilus Presbyter tette azt a 11–12. század fordulóján. A könyv az üveglablak-készítés mesterségének eszközeit, lépéseit, sőt minden apró fortélyát leírja, egy rövid fejezetrészt átengedve Sipeki Zoltán restaurátorművésznek, aki a festőanyagok ismertetésével gyarapította a fejezetet. Bráda a tapasztalatait is megosztja az olvasókkal a kartonrajz elkészítésétől a pauszálás, a sablonrajzolás, a vágás, a színes üvegek kiválasztása, a színezés, a szabás, a festés első fázisain keresztül az üveglablak beépítéséig. Az általános – a tervezéstől a kivitelezésig – egységet követően a sárospataki bazilika Szent Erzsébet-ciklus díszüvegeinek készítettörténetét teszi szinte személyes élményünké.

A mester négy évtizeden át tanította a Magyar Képzőművészeti Főiskola (2000-től Egyetem) hallgatóit, a művész-diákok mellett tanára volt a restaurátornő-vendékeknek is. A kora őszi kurzus a tihanyi Belső-tó partján, amelyet Bráda Tibor vezetett, sokak számára maradt emlékezetes. A kötetben külön fejezetet szentelt a „beleélés művészetének”, a rekonstrukciónak, ugyanis a Lechner Ödön tervezte kőbányai Szent László-templom impozáns Róth Miksa-üveglablakait Bráda Tibor rekonstruálta. Róth Miksa mellett a 20. század templomablakainak két jelentős, iskolateremtő mesteréről, Palka Józsefről és Zsellér Imréről is megemlékezik.

Bráda Tibor eddigi üvegfestészeti életművét – a szakrális és a világi üvegeképeket – a pályatársak: Sipos Endre és Borbély Károly festőművészek ismertetik, ikonográfiai segítséget is nyújtva az olvasónak.

A könyvet alapos összefoglaló tanulmány zárja Wehner Tibor művészettörténész tollából *Utószó* címmel. A szöveget a kötetben bemutatott alkotások kicsiny képei kísérik a művek adataival, évszámokkal, méretekkel. A témában tovább kutatni szándékozók a felhasznált irodalom jegyzéke segíti.

A tetszetős kötet szürke alapszínéből kiragynak Bráda üveglablakait, ahogyan „kiragynak” ő maga is örök türelmével, jóindulatával és jókedvével. A bo-

rító belső oldalán stilizált szőlőindák között nevetős, telt arcú „barátként” mosolyog az olvasóra.

A Munkácsy Mihály-díjjal és a Magyar Köztársasági Arany Érdemkereszttel kitüntetett festőművész hivatását, közösségét is képviselve ötletgazdája a 2002-ben először megrendezett Magyar Festészet Napjának. Kiállításait hosszan kellene felsorolnunk, mint írja: *„Legszívesebben családommal: feleségemmel, Deák Ilona festőművésszel, leányaimmal, Bráda Judit borműves iparművésszel és Bráda Enikő keramikus iparművésszel szeretek kiállítani.”*

BALLA GABRIELLA
művészettörténész

(A kötetet Gulácsi Aurélia szerkesztette. A fotókat Gránitz Miklós, Deák Ilona és Czifrák László készítette. Cser Kiadó, Budapest, 2014, 124 p.)